

Beslutningsforslag nr. B 83. Fremsat den 1. november 2001 af Erik Larsen (V), Else Winther Andersen (V), Tove Fergo (V), Eva Kjer Hansen (V), Pia Christmas-Møller (KF) og Knud Erik Kirkegaard (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om oprettelse af andelsselskaber med faciliteter til praktisk bistand og personlig pleje for ældre

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. februar 2002 at fremsætte de fornødne lovforslag og foretage de fornødne ændringer af administrative forskrifter, der muliggør oprettelse af andelsselskaber, der på nonprofitbasis skal varetage praktisk bistand og personlig pleje i hjemmet for ældre borgere.

Kommunerne forpligtes til at tegne en driftsoverenskomst med andelsselskabet, gennem hvilken andelsselskabet betales et nærmere fastsat beløb for det antal ældre andelshavere, som er visiteret til praktisk bistand eller pleje i hjemmet, og som samtidig ønsker, at andelsselskabet skal levere den nødvendige praktiske bistand og pleje. Driftsoverenskomsten kan først tegnes, når kommunen i øvrigt har godkendt kvalitet og indhold af den praktiske bistand og den personlige pleje.

Kommunerne bevarer ansvaret for, at modtageren får den fornødne hjælp. Tilsyn med denne del af ældreplejen skal således ikke afvige fra tilsynet med den øvrige ældrepleje i kommunen.

Andelsselskabet skal oprettes i tilknytning til en eksisterende andelsboligforening eller i tilknytning til en kommende andelsboligforening.

Ingen kan pålægges at være medlem af et andelsselskab, jf. ovenstående. Det er et ufravigeligt krav, at aktiviteten er frivillig, og ingen vedtægter eller øvrige bestemmelser kan derfor pålægge en person at deltage.

Hensigten med beslutningsforslaget er, at ældre borgere kan blive boende i den samme ældreegnede bolig resten af livet. Hensigten er også at skabe flere valgmuligheder for de ældre, så det lokale plejehjem eller plejebolig ikke er den eneste løsning.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 188 fra folketingsåret 2000-01. Se Folketingstidende, forhandlingerne side 8394 og tillæg A side 6952 og 6955.

Mange af fremtidens ældre sidder i dag i en ejerbolig med stor friværdi og har derfor økonomisk mulighed for at bidrage til deres kommende ældrebolig. Særlig andelsboligen har i mange år været en eftertragtet boligform for ældre mennesker. Det skyldes, at man som beboer i en andelsbolig kan opnå et større fællesskab end i et parcelhus og samtidig få tryghed og mere liv i hverdagen.

Samtidig tilfredsstiller andelsboligen mange ældres behov for fortsat at eje deres egen bolig, samtidig med at de ældre slipper for opgaver som pasning af have, reparationer m.v., som normalt er forbundet med at bo i ejerbolig.

Andelen af 65-årige, der bor i andelsbolig, er da også steget fra omkring 2 pct. i 1986 til omkring 6 pct. i 1997. Samtidig er det et gennemgående træk ved fremskryninger af boligbehovene, at boligefterspørgslen i stigende grad drejes over mod leje- og andelsboliger. Det skyldes bl.a. en øget andel af ældre i befolkningen.

Der er i dag et stort pres på byggeriet af ældreegnede boliger. Kommunerne kan vælge at bygge almene ældreboliger eller give støtte til opførelsen af ældreegnede andelsboliger. Behovet for både ældreboliger og ældreegnede boliger overstiger imidlertid langt kommunernes økonomiske formåen. Den årlige kvote til støttede andelsboliger er på omkring 1.000 boliger om året og formår kun at dække en lille del af efterspørgslen på andelsboliger.

Projekter med u støttede private andelsboliger er imidlertid blevet mere udbredt gennem de senere år. Med de seneste lovændringer på området er begrebet »u støttet privat andelsbolig« for alvor lanceret som en konkurrencedygtig boligform. By- og Boligministeriet forventer, at der i løbet af få år vil blive bygget flere tusinde u støttede andelsboliger om året. Også dette kan bidrage til, at andelsboligen fremover i langt hø-

jere grad end i dag vil blive den foretrukne boligform for ældre.

Forslagsstillerne ønsker at undgå, at både nuværende og kommende ældre andelsboligejere, der får nedsat funktionsevne, tvinges til at forlade andelsboligen til fordel for plejehjem eller plejebolig. Erfaringen viser, at det ofte er forbundet med betydelige menneskelige og sociale omkostninger for ældre at flytte bolig. Derfor foreslår forslagsstillerne, at der med udgangspunkt i en eller flere andelsboligforeninger bliver muligt at oprette et andelsselskab, som skal varetage den praktiske bistand og personlige pleje for de ældre.

Forslagsstillerne ønsker med forslaget at ligestille andelsselskaber med almene plejeboliger, for så vidt angår praktisk bistand og personlig pleje af ældre medborgere. Det er samtidig et ønske at skabe større variation og fleksibilitet i tilbudene til de ældre medborgere, således at ældre medborgere fremover får større valgfrihed, hvad angår eksempelvis drift, beliggenhed, holdninger, økonomi, fysiske rammer, kost/forplejning, personaleforhold m.v., når valg af ældreboligform skal træffes. Forslaget vil kort sagt være et godt tilbud for mange ældre borgere, som bevæger sig i gråzonen mellem plejeboliger, ældreboliger og eget hjem. Flere og flere undersøgelser peger da også på, at der er behov for en boligform mellem ældreboliger og almindelige boliger med mulighed for støtte og omsorg.

Andelsselskabet vil være ejet 100 pct. af andelshaverne og skal fungere som serviceoperatør på nonprofitbasis.

Andelsselskabet vil derfor være at sammenligne med en selvejende institution, der indgår en driftsoverenskomst med kommunen.

Kommunerne forpligtes som nævnt til at betale andelsselskabet et nærmere fastsat beløb for det antal ældre andelshavere, som er visiteret til både praktisk bistand og personlig pleje i hjemmet, og som samtidig ønsker, at andelsselskabet skal levere den bistand, som kommunen har truffet beslutning om, jf. service-lovens § 71.

Beløbet skal svare til, hvad kommunen i gennemsnit betaler for ældre borgere, som er visiteret til disse ydelser andre steder i kommunen.

Andelsselskabet ansætter til gengæld det nødvendige antal hjemmehjælpere og hjemmesygeplejersker. Andelsselskabet skal fungere som ansættelsesmyndighed og skal samtidig varetage de administrative funktioner ved pleje- og omsorgsindsatsen over for de ældre. Som betaling herfor modtager andelsselskabet et administrationshonorar. Det vil samtidig betyde en aflastning af kommunens egen personaleadministration og således være udgiftsneutralt for kommunen.

Andelsselskabet skal som nævnt være tilknyttet en eller flere andelsboligforeninger. Forslaget indebærer ikke en forpligtigelse for beboerne i de pågældende andelsboligforeninger til at være medlemmer af andelsselskabet. Forslagsstillerne understreger tværtimod, at det er vigtigt med en alsidig beboersammensætning i andelsboligforeningen, som kan bidrage til en stabil og velfungerende andelsboligforening. Det forpligtende fællesskab er nemlig andelstankens grundlæggende princip, og det vil give ressourcerstærke ældre mulighed for at bidrage positivt til fællesskabet.

Det skal være muligt for ældre borgere bosat uden for andelsboligforeningen at blive optaget som andelshavere i andelsselskabet. For ældre borgere, som senere ønsker at overtage en andelsbolig, vil det være en oplagt mulighed for at stifte bekendtskab med de kommende naboer i andelsboligforeningen.

Forslaget indebærer endvidere, at andelsselskabet skal have adgang til at opføre servicearealer med offentlig støtte svarende til reglerne i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. Servicearealer opføres i dag som omsorgs- og servicefunktioner i tilknytning til plejeboliger og anvendes bl.a. til genoptræning, fysioterapi, hjemmesygepleje, vagtcentral, køkken m.v. Tilskuddet til etablering af servicearealer er senest blevet forhøjet til 40.000 kr. pr. bolig i forbindelse med finanslovaftalerne for 2001.

Forslagsstillerne er klar over, at der kan opstå problemer, hvis det enkelte andelsselskab er lille og kun har få beboere, som er visiteret til praktisk hjælp eller personlig pleje. Derfor åbner forslaget for, at en eller flere andelsforeninger kan gå sammen om at oprette andelsselskabet, samt at ældre borgere bosat uden for

andelsboligforeningen kan blive optaget som andelshavere og dermed modtage praktisk hjælp eller personlig bistand fra andelsselskabet.

I dag er kommunerne ikke forpligtede til at tegne driftsoverenskomst med private aktører, der ønsker at oprette private plejehjem på nonprofit- eller kommercielt grundlag.

Dette forslag forpligter imidlertid kommunerne til at tegne en driftsoverenskomst med det enkelte andelsselskab. Økonomisk vil forslaget imidlertid ikke indebære merudgifter for kommunerne, da kommunerne kun forpligtes til at betale andelsselskabet for ældre medborgere, som allerede er visiteret til en eller anden form for praktisk bistand eller personlig pleje i hjemmet.

Ved i højere grad at lade private nonprofitorganisationer indgå i den kommunale ældrepleje gives der samtidig bedre muligheder for at integrere det frivillige sociale arbejde i ældreplejen. Gennem medlemskab af andelsselskabet og eventuel bopæl i andelsforeningen kan der skabes nye former for kontakt, nærvær, omsorg og netværk mellem de ældre borgere. En undersøgelse offentliggjort i ugebrevet Mandag Morgen nr. 11 2001, »Frivillige udfører socialt arbejde for 27 mia. kr. om året«, påviser, at en aktiv deltagelse i foreningslivet kan være med til at styrke borgernes ansvar og selvhjulpethed. Ikke mindst kan en deltagelse i foreningslivet give et bedre netværk til gavn for den enkeltes velvære og sociale kontakter.

Samtidig er der med forslaget udsigt til, at udgifterne til boligydelse falder. Den gennemsnitlige boligydelse til andelsboliger er nemlig relativt beskedent. Det skyldes dels, at boligydelsen til andelsboligejere er sammensat af 40 pct. tilskud og 60 pct. lån, og dels, at andelsboliger ofte har en relativt lav husleje, men til gengæld et højt indskud. Til sammenligning gives boligydelse til lejere fuldt ud som tilskud.

Forslagsstillerne håber med forslaget at kunne skabe et større udbud af ældreegnede andelsboliger og dermed på lidt længere sigt medvirke til at mindske presset på de kommunale plejeboliger. Det vil dels kunne medføre en besparelse for det offentlige i form af lavere udgifter til boligydelse og dels give bedre mulighed for hurtigere at hjælpe de svageste og mest plejekrævende ældre til en plejebolig.

Skriftlig fremsættelse

Erik Larsen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af andelsselskaber med faciliteter til praktisk bistand og personlig pleje for ældre.

(Beslutningsforslag nr. B 83).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.